

Pressiteade

Luxembourg, 16. mai 2019

Audiitorite sõnul peaksid liikmesriigid suurendama jõupingutusi, et võidelda ELi ühtekuuluvuse valdkonna kulutustega seotud pettuste vastu

Euroopa Kontrollikoja uue aruande kohaselt on olukord viimastel aastatel küll paranenud, kuid ELi liikmesriikide jõupingutused ühtekuuluvuse valdkonna kulutustega seotud pettuste vastu võitlemisel on endiselt liiga nõrgad. Audiitorid leiavad, et liikmesriikide hinnangud pettusevastaste meetmete tulemuslikkuse kohta on liiga optimistlikud. Pettuste avastamist, neile reageerimist ja sellega seotud koordineerimist tuleb oluliselt tugevdada, et pettusi tõhusalt ära hoida, avastada ja tõkestada.

Aastatel 2013–2017 tuvastati rohkem kui 4000 ELi finantshuve mõjutavat võimalikku pettusejuhtumit. Kõnealusel juhul hõlmasid peaaegu 1,5 miljardi euro ulatuses ELi toetust, millest 72% oli seotud ühtekuuluvuspoliitikaga, sh Euroopa Regionaalarengu Fondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Sotsiaalfondi kaudu antud toetusega. Neis valdkondades pettuste vastu võitlemise eest vastutavad peamiselt ELi liikmesriigid.

Audiitorid hindasid, kas liikmesriikide korraldusasutused ja pettusevastased koordineerimistalitused on nõuetekohaselt täitnud oma kohustusi pettusevastase võitluse juhtimise kõikides etappides ehk pettuse ennetamisel ja avastamisel ning pettustele reageerimisel (sh tuvastatud juhtumitest teatamine ja valesti makstud vahendite tagasinõudmine). Selle uurimiseks külastati seitset liikmesriiki: Bulgaariat, Prantsusmaad, Ungarit, Kreekat, Lätit, Rumeeniat ja Hispaaniat.

„Ühtekuuluvuspoliitika moodustab ühe kolmandiku ELi eelarvest, kuid sellega on seotud ligi 40% kõigist teatatud pettusejuhtumitest ja peaaegu kolm neljandikku pettusejuhtumitega seotud rahalistest vahenditest,“ ütles aruande eest vastutav Euroopa Kontrollikoja liige Henri Grethen. „Liikmesriigid leiavad siiski, et nende olemasolevad pettusevastased meetmed on piisavalt head. Meie arvates on see järeldus liiga optimistlik.“

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja eriaruande põhisõnumid. Aruanne on tervikuna kättesaadav veebisaidil www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – kõnesisik

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – pressiametnik

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

Programmitöö perioodi 2014–2020 uurimisel leidsid audiitorid, et korraldusasutused on paremini hinnanud pettuseriski ühtekuuluvusvahendite kasutamisel ja parandanud oma pettuste ärahoidmise meetmeid. Osa neist analüüsides ei olnud aga piisavalt põhjalik ja üldiselt ei ole liikmesriigid konkreetset pettusevastast poliitikat kehtestanud.

Audiitorid juhivad tähelepanu veel asjaolule, et pettuste ennetava avastamise suunas ei ole märkimisväärseid edusamme tehtud. Lisaks jälgitakse ja hinnatakse ennetus- ja avastamismeetmete mõju sageli ebapiisavalt.

Audiitorid juhivad tähelepanu ka sellele, et liikmesriigid ei ole piisavalt reageerinud kõigile ELi ühtekuuluvuse valdkonna kulutustes avastatud pettusejuhtumitele ning et kohaldatud parandusmeetmete hoiatav mõju on olnud vähene. Aruannete esitamise kord ei ole samuti rahuldav. Juhtumitest ei teatata piisavalt ning see mõjutab Euroopa Komisjoni avaldatud pettuste avastamise määra usaldusvärsust. Lisaks ei edastata asjaomastele asutustele süstemaatiliselt pettusekahtlusi ja koordineerimine teiste pettustevastase võitlusega tegelevate asutustega ei ole piisav.

Hetkel toimuvad arutelud ühtekuuluvusfondide uute perioodi 2021–2027 eeskirjade üle ning audiitorid esitavad paremate tulemuste saavutamiseks mitmeid soovitusi. Eelkõige soovitatakse liikmesriikidel

- võtta vastu ametlik strateegia ja poliitika ELi rahaliste vahenditega seotud pettuste vastu võitlemiseks;
- tõhustada pettuseriski hindamist, kaasates protsessi asjaomased välised osalejad;
- parandada avastamismeetmeid, laiendades andmeanalüüsi vahendite kasutamist.

Audiitorid soovivad Euroopa Komisjonil

- jälgida pettusele reageerimise mehhanisme, et tagada nende järjepidev rakendamine;
- julgustada liikmesriike laiendama oma pettusevastaste koordineerimistalituste tööd.

Toimetajatele

Liikmesriikide korraldusasutused vastutavad õigusnormide rikkumiste (sh pettuste) ärahoidmise, avastamise ja kõrvaldamise ning alusetult makstud vahendite tagasinõudmise eest. Iga liikmesriik peab määrama ametisse pettustevastase koordineerimistalituse (AFCOS), kes hõlbustab tõhusat koostööd ja teabe vahetamist.

Komisjoni poolt 2017. aastal koostatud ELi finantshuvide kaitsmist käsitleva aruande kohaselt on liikmesriikide pettustena teatatud õigusnormide rikkumised seotud 0,4%-ga ELi ühtekuuluvuspoliitika valdkonna eraldatud vahenditest. Pettuste avastamise määr on liikmesriigiti väga erinev. Üldiselt on ELi ühtekuuluvusvaldkonnas teatatud (kahtlustatud ja kindlakstehtud) pettusejuhtumite arv märkimisväärselt suurem kui teistes valdkondades.

Kontrollikoda tutvustab oma eriaruandeid Euroopa Parlamendile ja Euroopa Liidu Nõukogule ning ka teistele huvitatud pooltele, nagu liikmesriikide parlamendid, ettevõtlusringkondade sidusrühmad ja kodanikuühiskonna esindajad. Valdav osa kontrollikoja aruannetes esitatud soovitustest viiakse ka ellu.

Eriaruanne nr 6/2019: „ELi ühtekuuluvuspoliitika kulutustega seotud pettuste vastu võitlemine: korraldusasutused peavad tõhustama avastamist, reageerimist ja koordineerimist“ on kättesaadav Euroopa Kontrollikoja veebisaidil (eca.europa.eu) ELi 23 keeles.

Käesoleva aruande leiud täiendavad järeltõlki, milleni jõuti 10. jaanuaril 2019 avaldatud eriaruandes nr 1/2019: „Võitlemine pettustega ELi raha kasutamisel: vaja on tegutseda“, milles käsitleti komisjoni poolset pettusteriski haldamist ELi kulutuste puhul. Komisjon võttis 29. aprillil 2019 vastu uue pettustevastase strateegia, milles käsitletakse mitmeid esimeses aruandes esitatud soovitusi.